

Νικόλαος Τσουρής

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ (1929-2014)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΣΤΟΝ «ΠΡΟΤΥΠΟ»
ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ

ISBN978-960-456-433-0

© Copyright 2015, Εκδόσεις ΖΗΤΗ, Νίκος Τσουρής

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία   **Π. ΖΗΤΗ & Σια ΟΕ**
Εκτύπωση   18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Βιβλιοδεσία   Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΩΛΗΣΗ ΛΙΑΝΙΚΗ-ΧΟΝΔΡΙΚΗ:
Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ - ΕΝΩΣΗ ΕΚΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:
Πεσμαζόγλου 5, 105 64 Αθήνα • Τηλ.-Fax: 210.3211.097

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες

Πρόλογος

Εισαγωγή

1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ (1830-1932)

2.1. Ιστορικό πλαίσιο (1830-1932)

2.1.1. Η θεμελίωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

2.1.2. Το γλωσσικό ζήτημα και η εξέλιξή του

2.1.3. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Δηλιγιάννη (1895)

2.1.4. Το κίνημα του εκπαιδευτικού δημοτικισμού

2.1.5. Ο Α. Δελμούζος και το Παρθεναγωγείο του Βόλου

2.1.6. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος

2.1.7. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1913

2.1.8. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917

2.1.9. Μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες της δεκαετίας του 1920
– Μαρασλειακά – Διδασκαλειακά

2.1.10. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929

2.2. Η δημιουργία του Θεσμού των Πειραματικών Σχολείων

2.2.1. Ο Θεσμός των Πειραματικών Σχολείων

2.2.2. Η ίδρυση των Πειραματικών Σχολείων Αθήνας και Θεσσαλονίκης

2.3. Παρουσίαση του νόμου 4376/1929

2.4. Σχολιασμός και κριτική προσέγγιση του νόμου 4376/1929

2.5. Παρουσίαση του νόμου 4600/1930

2.6. Σχολιασμός και κριτική προσέγγιση του νόμου 4600/1930

2.7. Τα πρώτα βήματα του νέου Θεσμού

2.8. Συντηρητικό ή «Νέο Σχολείο»;

3. Η ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ (1933-1985)

3.1. Ιστορικό πλαίσιο (1933-1985)

- 3.1.1. Η περίοδος της εκπαιδευτικής «στασιμότητας»
- 3.1.2. Η μεταρρύθμιση του 1964
- 3.1.3. Η ίδρυση του Πειραματικού Σχολείου Πάτρας
- 3.1.4. Το Σύνταγμα του 1975 και η μεταρρύθμιση του 1976
- 3.1.5. Οι μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες της περιόδου 1982-1985
- 3.2. Παρουσίαση των άρθρων του νόμου 1566/1985 που αφορούν τα Πειραματικά Σχολεία
- 3.3. Σχολιασμός και κριτική προσέγγιση του νόμου 1566/1985

4. ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗ ΡΙΖΙΚΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ (1986-2014)

- 4.1. Ιστορικό πλαίσιο (1986-2014)
  - 4.1.1. Μεταρρύθμισης συνέχεια (1986-1990)
  - 4.1.2. Επιστροφή σε πιο «συντηρητικές» θέσεις
  - 4.1.3. Η μεταρρύθμιση «Αρσένη»
  - 4.1.4. Οι μεταρρυθμίσεις της περιόδου 2004-2009
  - 4.1.5. Ο νόμος πλαίσιο του 2011 για την εκπαίδευση
- 4.2. Παρουσίαση των άρθρων του νόμου 3966/2011 που αφορούν τα Πειραματικά Σχολεία
  - 4.2.1. Άρθρα 36-38: Σκοπός, χαρακτηρισμός, χρηματοδότηση
  - 4.2.2. Άρθρα 39-43: Όργανα Διοίκησης
  - 4.2.3. Άρθρο 44: Σύνδεση Πειραματικών - Επιλογή μαθητών
  - 4.2.4. Άρθρο 45: Ωρολόγιο πρόγραμμα και λειτουργία ομίλων
  - 4.2.5. Άρθρα 46-47: Σύνδεση με φορείς και άλλα σχολεία
  - 4.2.6. Άρθρα 48-49: Διδακτικό και διοικητικό προσωπικό
  - 4.2.7. Άρθρο 50: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και εκπαιδευτικών
  - 4.2.8. Άρθρα 51-52: Μεταβατικές διατάξεις
- 4.3. Σχολιασμός και κριτική προσέγγιση του νόμου 3966/2011
- 4.4. Εξαγγελίες για την εξέλιξη του Θεσμού

Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Συντομογραφίες

Α.Ε.Ι.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Α.Π.Σ.	Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών
Α.Σ.Ε.Π.	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.	Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
ΓΕ.Λ.	Γενικό Λύκειο
Δ.Ε.	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
Δ.Ε.Π.	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Δ.Ε.Π.Π.Σ.	Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών
Δ.Ε.Π.Π.Σ.	Διοικούσα Επιτροπή Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων
Ε.Λ.Μ.Ε.	Ένωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης
ΕΠΑ.Λ.	Επαγγελματικά Λύκεια
ΕΠΑ.Σ.	Επαγγελματικές Σχολές
ΕΠ.Ε.Σ.	Επιστημονικό Εποπτικό Συμβούλιο
Ι.Ε.Π.	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Κ.Α.Τ.Ε.Ε.	Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
Κ.Ε.Μ.Ε.	Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης
Ν.	Νόμος
Ν.Δ.	Νέα Δημοκρατία
Ο.Λ.Μ.Ε.	Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης
ΠΑ.Σ.Ο.Κ.	Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Ε.	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
Π.Ε.Κ.	Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα
Π.Ι.	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Π.Π.Σ.	Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία

Π.Σ.	Πειραματικό Σχολείο
Π.Σ.Ε.	Προγράμματα Σπουδών Επιλογής
Π.Υ.Σ.Δ.Ε.	Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Π.Υ.Σ.Π.Ε.	Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Τ.Ε.Ε.	Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια
Τ.Ε.Ι.	Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Τ.Ε.Λ.	Τεχνικά και Επαγγελματικά Λύκεια
Τ.Ε.Σ.	Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές
Υ.Ε.	Υποχρεωτική Εκπαίδευση
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Πρόλογος

Το βιβλίο ανά χείρας εξετάζει διαχρονικά την εξέλιξη του θεσμού των Πειραματικών Σχολείων από την ίδρυσή τους το 1929 μέχρι σήμερα (2014) και έρχεται να καλύψει ένα κενό στην υπάρχουσα βιβλιογραφία, καθώς μέχρι στιγμής απουσιάζει μια τέτοιου είδους συνολική προσέγγιση του συγκεκριμένου θέματος. Έχουν δημοσιευτεί μόνο μελέτες που είτε αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιοχές λειτουργίας ορισμένων Πειραματικών Σχολείων (π.χ. Βαρμάζης, 1998· Σκληράκη, 1994) είτε θίγουν εξειδικευμένα ζητήματα π.χ. την εκπαίδευση των ταλαντούχων μαθητών (Τσιάμης, 2010:48-55· Πούλος, 2002: 51-56). Συγχρόνως η έκδοση ενός τέτοιου βιβλίου είναι επίκαιρη μετά την προσπάθεια αναδιοργάνωσης των Πειραματικών Σχολείων, η οποία επιχειρήθηκε πρόσφατα με την ψήφιση νέου νόμου σχετικά με τη δομή, οργάνωση και λειτουργία των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, όπως ονομάζονται πλέον τα ειδικά αυτά σχολεία. Συγκεκριμένα το 2011 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο νόμος 3966 (ΦΕΚ Α 118/24 Μαΐου 2011), ο οποίος καθορίζει στο κεφάλαιο Γ' (άρθρα 36 έως και 52) το «Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων». Το νέο αυτό θεσμικό πλαίσιο επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στο ισχύον καθεστώς των Πειραματικών Σχολείων και προκάλεσε σοβαρές επιφυλάξεις και αντιδράσεις όχι μόνο εκ μέρους της εκπαιδευτικής κοινότητας και των διδασκόντων σε αυτά, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις και εκ μέρους των φοιτούντων μαθητών και των γονέων τους. Σκοπός μου λοιπόν είναι να διερευνήσω το ζήτημα του ρόλου των Πειραματικών Σχολείων στη νεοελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα με σημείο αναφοράς την τελευταία μεταρρύθμιση.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλαν με τις ιδέες και τις υποδείξεις τους στη συγγραφή αυτού του βιβλίου και

ειδικότερα στον αναπληρωτή καθηγητή κύριο Αθανάσιο Καραφύλλη, ο οποίος με καθοδήγησε με τις πολύτιμες συμβουλές του κατά την εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στην οποία στηρίχθηκε η παρούσα έκδοση.

Εισαγωγή

Το παρόν βιβλίο επιχειρεί να ανιχνεύσει την εξέλιξη του θεσμού του Πειραματικού Σχολείου από την πρώτη εφαρμογή του το 1929 μέχρι σήμερα και συγχρόνως να διερευνήσει κατά πόσο το νομοθετικό του πλαίσιο και η συνακόλουθη υλοποίησή του εξυπηρετούν τους σκοπούς για τους οποίους αυτός θεσπίστηκε. Υπ' αυτό το πρίσμα παρουσιάζεται και σχολιάζεται η σχετική νομοθεσία με τις κατά καιρούς αναπροσαρμογές ή αναθεωρήσεις της, η οποία διέπει όλες τις κατηγορίες των δημόσιων Πειραματικών Σχολείων της πρώτης και της δεύτερης εκπαιδευτικής βαθμίδας στα 85 χρόνια λειτουργίας τους.

Επιπλέον, για την ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος τίθενται προς διερεύνηση επιμέρους στόχοι οι οποίοι εστιάζονται σε ζητήματα σχετικά με τη δομή και λειτουργία των Πειραματικών Σχολείων. Έτσι, εξετάζονται αναλυτικά ζητήματα που άπτονται της εποπτείας των Πειραματικών Σχολείων, της διεύθυνσής τους, της επιλογής του διδακτικού προσωπικού τους, του αναλυτικού προγράμματός τους, του τρόπου επιλογής των μαθητών τους κτλ. Τα ζητήματα αυτά προσεγγίζονται με μεθοδικό και διεξοδικό τρόπο σ' όλη την ιστορική τους διαδρομή από την ίδρυση των Πειραματικών Σχολείων το 1929 έως τις ημέρες μας.

Το βιβλίο αποτελείται από 4 κεφάλαια. Το πρώτο αναφέρεται στην ερευνητική μέθοδο προσέγγισης του θέματος και στους λόγους επιλογής της. Το δεύτερο εστιάζει στο ζήτημα της ίδρυσης των Πειραματικών Σχολείων στην Ελλάδα το 1929. Το τρίτο παρουσιάζει τη μερική αναθεώρηση του 1985 στη νομοθεσία που αφορά τα σχολεία αυτά. Το τέταρτο επικεντρώνεται στη μεταρρυθμιστική πρωτοβουλία του 2011, η οποία επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των Πειραματικών.

Πιο αναλυτικά, το δεύτερο κεφάλαιο χωρίζεται σε 8 ενότητες. Στην πρώτη επιχειρείται μια συνοπτική ιστορική ανασκόπηση των κυριότερων εκπαιδευτικών

εξελίξεων, προβληματισμών και αντιπαραθέσεων σχετικά με την ταυτότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος από την ίδρυση του κράτους μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1930, οι οποίες επηρέασαν άμεσα και οδήγησαν στην έκδοση του ιδρυτικού νόμου 4376 για τα Πειραματικά Σχολεία Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Στη δεύτερη γίνεται εισαγωγική αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά των νεοϊδρυθέντων Πειραματικών, στην τρίτη παρουσιάζονται αναλυτικά οι νομοθετικές διατάξεις που αφορούσαν τη λειτουργία τους, ενώ στην τέταρτη γίνεται σχολιασμός και κριτική προσέγγιση του νόμου 4376. Στην πέμπτη ενότητα εκτίθενται οι συμπληρωματικές ρυθμίσεις του νόμου 4600/1930 για τα Πειραματικά και στην έκτη ο σχολιασμός τους. Στην έβδομη ενότητα σκιαγραφείται η αρχική φυσιογνωμία των δύο Πειραματικών Σχολείων και οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν στα πρώτα τους βήματα, ενώ στην όγδοη εξετάζεται η σχέση των Πειραματικών με το «νέο σχολείο».

Το τρίτο κεφάλαιο αποτελείται από 3 ενότητες. Η πρώτη παρουσιάζει τις σημαντικότερες εκπαιδευτικές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της περιόδου 1933-1985, οι οποίες δημιούργησαν τις συνθήκες για τη γενίκευση και την τροποποίηση του καθεστώτος λειτουργίας των Πειραματικών Σχολείων με το νόμο 1566/1985. Η δεύτερη ενότητα παραθέτει τα άρθρα του νόμου 1566 που αφορούν τα Πειραματικά, ενώ η τρίτη προβαίνει στην κριτική αποτίμηση του νέου πλαισίου.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει 4 ενότητες. Στην πρώτη διαγράφεται το εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της περιόδου 1986-2014 με βάση τις μεταρρυθμιστικές απόπειρες των κυβερνήσεων που ανήλθαν στην εξουσία, το οποίο διαμόρφωσε το ιδεολογικό και θεωρητικό υπόβαθρο για την εκτενή αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου σχετικά με τα Πειραματικά. Η δεύτερη ενότητα παρουσιάζει τα άρθρα του νόμου 3966/2011 που αφορούν τα Πειραματικά, ενώ η τρίτη σχολιάζει και προσεγγίζει κριτικά τις μεταβολές που επήλθαν. Τέλος η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στις υπουργικές προθέσεις/εξαγγελίες για την επέκταση και εδραίωση του θεσμού μετά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του νέου νομοθετήματος. Ακολουθούν τα συμπεράσματα και η βιβλιογραφία.

Εν κατακλείδι το βιβλίο αποσκοπεί σε πρώτο χρόνο να συστηματοποιήσει το υλικό που υπάρχει σχετικά με τη διαχρονική πορεία των Πειραματικών Σχολείων δίνοντας έμφαση στους σκοπούς που αυτά καλούνταν να επιτελέσουν στο ελληνικό εκπαιδευτικό γίγνεσθαι και σε δεύτερο χρόνο στην αξιολόγηση και αποτίμηση του ρόλου τον οποίο διαδραμάτισαν σε κάθε εποχή. Φιλοδοξεί επίσης να θέσει τις βάσεις του προβληματισμού και να δώσει το έναυσμα για τη διεξαγωγή συζήτησης γύρω από την αναγκαιότητα, χρησιμότητα και σκοπιμότητα ύπαρξης τέτοιων σχολικών μονάδων.

1. Ερευνητική μέθοδος

Για να διαγραφεί και να επισημανθεί η διαχρονικότητα των Πειραματικών Σχολείων, τα οποία μετρούν σχεδόν έναν αιώνα λειτουργίας (1929-σήμερα), είναι απαραίτητο το θεσμικό τους πλαίσιο να ενταχθεί και να εξετασθεί παράλληλα με τα ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά συμφραζόμενα της κάθε εποχής. Γι' αυτό το λόγο, η προσέγγιση του προς εξέταση θέματος γίνεται με τη χρήση της ιστορικής μεθόδου (McCulloch & Richardson, 2000).

Η ιστορική μέθοδος επιλέχθηκε διότι η μελέτη εστιάζει σε γεγονότα, συμβάντα, αποφάσεις και δράσεις που έγιναν στο παρελθόν. Όπως επισημαίνουν οι Cohen, Manion και Morrison «Η ιστορική έρευνα έχει οριστεί ως ο συστηματικός και αντικειμενικός εντοπισμός, η εκτίμηση και σύνθεση μαρτυριών, προκειμένου να θεμελιωθούν γεγονότα και να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με συμβάντα του παρελθόντος. Είναι μια πράξη αναδόμησης που αναλαμβάνεται με ένα πνεύμα κριτικής αναζήτησης, η οποία στοχεύει να πετύχει την πιστή αναπαράσταση μιας προηγούμενης εποχής». Μάλιστα σύμφωνα με τους ίδιους επιστήμονες η χρησιμότητα της ιστορικής έρευνας για τη διερεύνηση του εκπαιδευτικού γίνεσθαι είναι «αδιαμφισβήτητη» και επιπλέον «η ιστορική μελέτη μιας εκπαιδευτικής ιδέας ή ενός θεσμού μπορεί να μας βοηθήσει πολύ να κατανοήσουμε πώς έχει εμφανιστεί το σημερινό εκπαιδευτικό μας σύστημα και αυτό το είδος κατανόησης μπορεί με τη σειρά του να βοηθήσει να δημιουργήσουμε μια γερή βάση για περαιτέρω πρόοδο ή και αλλαγή. Η ιστορική έρευνα στην εκπαίδευση μπορεί επίσης να δείξει πώς και γιατί αναπτύχθηκαν εκπαιδευτικές θεωρίες και πρακτικές» (Cohen, Manion, & Morrison, 2007:271-272).

Για τη σύνθεση της μελέτης αξιοποιήθηκαν στοιχεία από τις πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές δεδομένων που τροφοδοτούν την ιστορική έρευνα (Cohen et al., 2007:276-277· Mason, ⁵2003:156-157), δηλαδή ως πρωτογενές υλικό χρησι-

μοποιήθηκε κάθε είδους σχετικό νομοθετικό κείμενο ή διοικητική πράξη και ως δευτερογενές υλικό χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τη σχετική βιβλιογραφία ή αρθρογραφία. Ειδικότερα να επισημάνουμε ότι όσον αφορά την επεξεργασία των πρωτογενών πηγών, βασική μονάδα καταγραφής των δεδομένων αποτελεί το «συνολικό κείμενο», καθώς σκοπός μας είναι ο προσδιορισμός και η κατανόηση των βασικών στοιχείων που το χαρακτηρίζουν (Κυριαζή, ¹¹1999:289-290). Πρόκειται, δηλαδή, για τη μέθοδο που χαρακτηρίζεται ως «ανάλυση κατ' αυτοτελή τεκμήρια» (Τζάνη, 2005: 15).

Η εκτενής εξέταση του ιστορικού πλαισίου κάθε εποχής είναι απολύτως απαραίτητη για την ολοκληρωμένη προσέγγιση και κατανόηση του θέματος. Μάλιστα, οι Cohen, Manion και Morrison υπογραμμίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τους και τις απόψεις του Best, ότι *«Η ιστορική έρευνα στην εκπαίδευση μπορεί να αφορά ένα άτομο, μία ομάδα, ένα κίνημα, μία ιδέα ή ένα θεσμό. Ωστόσο, όπως επισημαίνει ο Best (1970), κανένα από αυτά τα αντικείμενα ιστορικού ενδιαφέροντος και παρατήρησης δεν μπορεί να εξεταστεί απομονωμένα. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να υποβληθεί σε ιστορική διερεύνηση χωρίς κάποια εξέταση της συμβολής του στις ιδέες, τα κινήματα ή τους θεσμούς ενός συγκεκριμένου χρόνου ή τόπου. Αυτά τα στοιχεία πάντα αλληλοσχετίζονται»* (Cohen et al., 2007:272-273).

Έτσι, λοιπόν, αρχικά επιχειρείται η εκτενής βιβλιογραφική επισκόπηση της εκπαιδευτικής, κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας των περιόδων οι οποίες σχετίζονται με σημαντικές τομές στην ιστορία του θεσμού π.χ. το 1929, το 1985 κ.ά. Στη συνέχεια η διερεύνηση συμπεριλαμβάνει τις πρωτογενείς πηγές οι οποίες και οριοθέτησαν το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Πειραματικών Σχολείων, δηλαδή γίνεται διεξοδική παρουσίαση, ανάλυση και σχολιασμός του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου όπως αυτό διαμορφώθηκε από τους κατά καιρούς ψηφισθέντες νόμους, τα εκδοθέντα Προεδρικά Διατάγματα καθώς και τις συναφείς υπουργικές αποφάσεις. Από το συνδυασμό, τη μεθοδική επεξεργασία και την κριτική προσέγγιση όλων των παραπάνω προκύπτουν σημαντικά συμπεράσματα και επισημάνσεις σχετικά με τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής της ειδικής κατηγορίας σχολείων τόσο στο παρελθόν όσο και στις μέρες μας.